

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	15 december 2014
Agendapunt	12
Voorstelnummer	2014/
Opiniërend besproken d.d.	3 november 2014
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder H.G. Engberink
Kenmerk	14.407686 * *
Datum B&W-besluit	14 oktober 2014
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van het Beleidskader Participatiewet 2015-2018

INLEIDING

Er wordt in dit voorstel een beknopte samenvatting gegeven van de inhoud van het Beleidskader Participatiewet. Allereerst wordt kort ingegaan op de Participatiewet zelf en daarna worden onder het kopje argumenten, de diverse beslispunten uit de nota beschreven.

De Participatiewet

Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken, dat zoveel mogelijk mensen de kans krijgen deel te nemen aan de samenleving (participeren). De Participatiewet is onderdeel van de drie decentralisaties en voegt de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) samen. Er is straks dus één regeling voor iedereen, die in staat is om te werken, waarbij een groot deel van de uitvoeringstaken is gedelegeerd naar de gemeente. Voor mensen, die helemaal niet kunnen werken, blijft er een sociaal vangnet in de vorm van een bijstandsuitkering. De Participatiewet wil voorkomen, dat mensen onnodig in dit vangnet komen en blijven.

De doelstelling van de Participatiewet is om één regeling te maken voor alle mensen, die kunnen werken maar daarbij ondersteuning nodig hebben. Als onderdeel van de wet stopt de instroom in de Sociale Werkvoorziening (SW) oude stijl en wordt de toegang tot de oude wet Wajong beperkt tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikten. Om mensen met een arbeidshandicap of afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag te helpen krijgen gemeenten straks de mogelijkheid om mensen te plaatsen in de voorziening beschut werk. Daarnaast krijgen zij de beschikking over het instrument loonkostensubsidie. Verder zijn er in het in de samenleving breed gedragen Sociaal Akkoord tussen het kabinet, werkgevers en werknemers afspraken gemaakt over de vorming van 35 Werkbedrijven (per arbeidsmarktregio) en het realiseren van een werkgeversquotum voor het in dienst nemen van mensen met een arbeidsbeperking.

Participatiebudget

Het participatiebudget is vanaf 2015 grofweg samengesteld uit een budget voor re-integratie van de huidige en nieuwe doelgroepen en een budget voor het uitvoeren van de Wsw-taken. Voor het re-integratiedeel ontvangen wij in 2015 een budget van € 197.429 en voor het Wsw-deel € 2.418.869, wat resulteert in een totaal budget voor 2015 van € 2.616.298. Hierbij wordt opgemerkt, dat het Wsw-deel in zijn geheel wordt overgemaakt aan Sallcon en dat het budget voor het re-integratiedeel slechts deels nog vrij te besteden is in verband met lopende verplichtingen (zie sub paragraaf 2.4.6 van het Beleidskader). Het gevolg is, dat er, uitgaande van budgetneutraliteit, slechts nog ongeveer € 90.000 overblijft om bijvoorbeeld de kosten van arbeidsdeskundige adviezen, begeleiding op de werkvloer, een tijdelijke loonkostensubsidie of kosten in verband met de voorziening beschut werk van te betalen.

Om de impact van het teruglopende participatiebudget de afgelopen jaren duidelijk te maken, wordt hier nog vermeld dat het participatiebudget (alleen re-integratiedeel en dus zonder het Wsw-deel) in vier jaar tijd met ongeveer 60% is gedaald. In onderstaande tabel wordt weergegeven, hoe het totale participatiebudget, dus inclusief Wsw-deel, zich de komende jaren gaat ontwikkelen.

Tabel 2.4.6 Ontwikkeling participatiebudget 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
participatiebudget	€ 2.616.298	€ 2.459.566	€ 2.310.682	€ 2.190.879

Bron: septembercirculaire 2014

Er zijn de komende jaren voor een grotere en steeds moeilijker te re-integreren doelgroep dus steeds minder middelen beschikbaar om re-integratie-instrumenten van te betalen.

BEOOGD RESULTAAT

Het vaststellen van het Beleidskader Participatiewet, de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Olst-Wijhe en de Verordening tegenprestatie Participatiewet Olst-Wijhe.

KADER

Participatiewet

ARGUMENTEN

Beleidskader Participatiewet

Bij de uitvoering van de Participatiewet zullen we moeten zoeken naar een verantwoord evenwicht tussen enerzijds een beroep doen op de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van burgers en anderzijds het zorg dragen voor het ondersteunen van diegenen, die (nog) niet op eigen kracht kunnen meedoen aan de samenleving.

De visie, die als basis geldt voor het voorliggende beleidskader, luidt als volgt:

Iedere inwoner van de gemeente werkt naar vermogen en is primair zelf verantwoordelijk voor zijn of haar rol in de maatschappij en in het bijzonder voor het vinden van werk. De gemeente zal alleen de inwoners, die daar zelf niet toe in staat zijn daar waar nodig faciliteren.

Hierbij merken wij op, dat faciliteren niet per definitie inhoudt, dat er middelen vanuit het participatiebudget ingezet worden. Wij kunnen een klant bijvoorbeeld ook stimuleren en ondersteunen bij het leveren van een tegenprestatie naar vermogen. Hiervoor zijn geen middelen vanuit het participatiebudget nodig.

De bijbehorende missie is: "Iedereen kan en doet iets". Deze slogan laat in één zin zien, wat onze belangrijkste waarden zijn, hoe we met onze burgers willen omgaan (waar nodig burgers faciliteren om mee te kunnen doen aan de samenleving) en wat we van hen verwachten (actieve inzet van een ieder).

Focus op uitstroom naar betaald werk

Wij kiezen ervoor de inspanningen scherp te richten op het nog meer verhogen van het aantal inwoners, dat vanuit een gemeentelijke uitkering uitstroomt naar betaald werk. Iemand kan dan namelijk weer in zijn of haar eigen bestaan voorzien, zal dan meer zelfredzaam zijn en participeert daarmee in de maatschappij. De instrumenten die de gemeente organiseert of inkoop, richten zich sterk op de focus op werk en werkcompetenties. Het behalen van een startkwalificatie en de inzet van re-integratie instrumenten en educatie zijn daarbij ondersteunend en soms ook voorwaardenscheppend of randvoorwaardelijk om te komen tot (duurzame) uitstroom. Deze keuze wordt mede ingegeven om de volledige uitkeringslasten weer te kunnen betalen uit het budget, dat wij hiervoor van het Rijk ontvangen, het zogenoemde BUIG- (Bundeling uitkeringen inkomensvoorzieningen gemeenten) budget.

Beslispunt:

De focus in de uitvoering van de Participatiewet ligt op uitstroom naar betaald werk, zodat iemand weer in zijn of haar eigen bestaan kan voorzien, zelfredzaam is en participeert in de maatschappij.

Investeren in trajecten voor klanten met groeipotentieel

Klanten met mogelijkheden om te groeien op de participatieladder krijgen binnen het Beleidskader Participatiewet de voorkeur boven klanten zonder groeipotentieel. De inzet van participatievoorzieningen voor deze doelgroep heeft meer effect en kan uiteindelijk leiden tot uitstroom naar werk. Klanten zonder groeipotentieel ondersteunen we in ieder geval via Wmo- en welzijnsvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn beschikbaar voor alle inwoners van de gemeente. Dit uitgangspunt is een breuk met het beleid in het verleden. In het verleden werd heel nadrukkelijk op elke doelgroep het participatie- of re-integratiebudget ingezet ongeacht of dit tot groei leidde. We moeten echter keuzes maken en onderkennen, dat er ook een grens zit aan de groei, die mensen kunnen doormaken.

Het participatiebudget zal met andere woorden dus niet meer worden ingezet om iemand in beweging te houden. De meeste mensen zijn daar prima zelf toe in staat óf kunnen een beroep doen op zorg-, welzijn- of Wmo-voorzieningen. Het participatiebudget is bedoeld om mensen sneller een stap vooruit op weg naar werk te laten zetten. Ze kunnen daardoor op een niveau functioneren, waarin meer en nieuwe eisen aan ze worden gesteld. Dit laat onverlet, dat we blijven inzetten op het bemiddelen van mensen met loonwaarde naar werk ook als ze geen groeipotentieel (meer) hebben. Daarnaast is het geen automatisme om het participatiebudget direct in te zetten. Zo wordt bij klanten, die klaar zijn voor de arbeidsmarkt niet altijd meteen overgegaan tot intensieve begeleiding. Dat zetten we pas in wanneer de klant op eigen kracht niet goed verder blijkt te komen. Hierbij is het wel van belang, dat er tijdig wordt gesignaleerd, dat iemand op eigen kracht niet meer verder komt, zodat er kan worden ingegrepen.

Beslispunt:

Er wordt vanuit het participatiebudget alleen nog maar geïnvesteerd in trajecten voor klanten met een groeipotentieel.

Vrijwilligerswerk versus tegenprestatie naar vermogen

Wij maken heel duidelijk een onderscheid tussen enerzijds vrijwilligerswerk en anderzijds een tegenprestatie naar vermogen. Vrijwilligerswerk vormt een onderdeel van een trajectplan om iemand aan betaalde arbeid te helpen. Het is dus duidelijk een onderdeel van een re-integratieplan. Vrijwilligerswerk, zoals het hier wordt bedoeld, zal dan ook met name worden verricht door klanten op trede 3 en 4 op de participatieladder met als doel om zich hiermee verder te ontwikkelen, zodat zij een volgende stap op de participatieladder kunnen zetten met als einddoel betaalde arbeid

De tegenprestatie naar vermogen daarentegen geldt voor klanten op trede 1 en 2 van de participatieladder. Het doel hierbij is om te gaan of te blijven participeren in de samenleving zonder dat er op korte of middellange termijn een reële kans is om betaalde arbeid te verrichten. Hierbij wordt opgemerkt dat er geen tegenprestatie wordt gevraagd van alleenstaande ouders, die de volledige zorg hebben voor één of meer ten laste komende kinderen tot vijf jaar. Ook voor personen, die mantelzorg verrichten en voor personen, die op grond van een medisch advies een ontheffing van de arbeidsverplichtingen hebben geldt deze verplichting niet. Deze en overige regels, die gelden bij het leveren van een tegenprestatie naar vermogen zijn vastgelegd in de Verordening tegenprestatie Participatiewet Olst-Wijhe.

In de gesprekken met de klanten, die een tegenprestatie moeten leveren, zal er zoveel als mogelijk worden aangesloten bij de leefwereld en interesses van de klant. Een moeder van een kind, dat naar de basisschool gaat en nog geen tegenprestatie verricht, zal aangespoord kunnen worden om daar te helpen door zich bijvoorbeeld aan te melden als voorleesmoeder. Ook bij een sportvereniging, waar veel (kinderen van) klanten lid van zijn, zijn vaak voldoende mogelijkheden om je nuttig te maken voor de maatschappij. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de leefwereld en de interesses van de klant, omdat dan de kans op duurzaam succes het grootst is. Wij vertrouwen er op, dat het merendeel van de klanten op deze wijze een tegenprestatie naar vermogen wil en zal leveren, waarbij wij opmerken dat een deel van de betreffende klanten nu al een tegenprestatie naar vermogen levert.

In het verlengde hiervan stellen wij dan ook voor om slechts zeer beperkt handhavend op te treden. Het sterk inzetten op handhaving op dit onderdeel betekent namelijk ook dat dit veel capaciteit kost. Daarbij wordt opgemerkt, dat het verrichten van een tegenprestatie naar vermogen door klanten niet leidt tot een vermindering van de uitkeringslasten voor de gemeente, aangezien er op korte en middellange termijn geen uitzicht is op betaalde arbeid. Als er sterk handhavend wordt opgetreden, heeft dit uitgaande van de

bestaande capaciteit, tot gevolg dat de casemanagers minder tijd over houden om klanten aan het werk te helpen. En daarmee kunnen de uitkeringslasten juist wel worden verminderd.

Beslispunt:

Het leveren van een tegenprestatie naar vermogen door klanten die zich op trede 1 en 2 van de participatieladder bevinden wordt wel gestimuleerd, maar er wordt slechts zeer beperkt handhavend opgetreden.

Dienstverlening Wsw door WEZO

Werkvoorzieningsschap WEZO hanteert, mede ingegeven door de aangekondigde bezuinigingen van het Rijk op de subsidie per Sw-medewerker, voor de dienstverlening vanaf 2014 een objectief inkoopmodel, waarin de loonkosten en de verdien capaciteit van de betreffende medewerker samen met de uitvoeringskosten bepalen welke prijs er voor de dienstverlening in rekening wordt gebracht. Het gevolg is, dat de dienstverlening structureel € 80.000 per jaar meer kost, want onze inwoners die bij de WEZO werken, zijn voornamelijk wat oudere personen met gemiddeld hogere loonkosten en een wat lagere verdien capaciteit.

Er is geconcludeerd, dat er zeer beperkte mogelijkheden zijn om te besparen op de dienstverlening van de WEZO. Deze conclusie in combinatie met de vaststelling, dat er vanaf 2015 onvoldoende ruimte aanwezig is in het participatiebudget heeft ertoe geleid, dat we binnen het programma Zorg op zoek zijn gegaan naar een alternatieve structurele dekking. Deze dekking van € 80.000 is gevonden bij de Woonvoorzieningen. De laatste jaren dalen de lasten op de post Woonvoorzieningen. Hiervoor is een aantal redenen aan te geven. Ten eerste worden er nagenoeg geen grote woningaanpassingen meer uitgevoerd, want mensen worden steeds meer gewezen op de eigen verantwoordelijkheid om tijdig maatregelen te nemen, bijvoorbeeld door te verhuizen naar een geschikte andere woning. Hierbij wordt opgemerkt, dat een grote woningaanpassing al gauw € 40.000 kost. Verder is de laatste jaren een aantal veel verstrekte woonvoorzieningen, onder andere wandgrepen, algemeen gebruikelijk verklaard, wat betekent dat deze niet meer in het kader van de Wmo worden vergoed. Tot slot is er met ingang van 2014 een nieuw contract met de hulpmiddelenleverancier afgesloten wat financieel voordeel oplevert. Voorgaande heeft erin geresulteerd, dat de lasten in 2013 € 58.000 bedroegen. Gelet op de ontwikkeling in 2014 is de verwachting, dat de kosten aan het eind van dit jaar niet veel hoger zullen zijn. In de meerjarenbegroting 2015-2018 staat echter een structureel bedrag van € 169.800 aan lasten geraamd. Er wordt dan ook voorgesteld om een deel van dit budget, te weten € 80.000, structureel over te hevelen ten behoeve van de kosten van de dienstverlening van de WEZO en deze oplossingsrichting te betrekken bij de afwegingen bij het vaststellen van de begroting en het meerjarenperspectief 2015-2018.

Beslispunt:

De oplossingsrichting om structureel een budget van € 80.000 van de post Woonvoorzieningen over te hevelen ten behoeve van de dienstverlening van de WEZO betrekken bij de afwegingen bij het vaststellen van de begroting en het meerjarenperspectief 2015-2018.

Verordeningen

In dit voorliggende Beleidskader Participatiewet is bij diverse onderwerpen aangegeven, dat nadere regelgeving in verordeningen moet worden vastgelegd. Gelet op de ingewikkelde materie, het feit dat nog niet alles duidelijk is, er nog regionale afstemming moet volgen en de grote financiële gevolgen, die de keuzes van een aantal van de genoemde verordeningen kunnen hebben, wordt er dan ook voor gekozen om de verordeningen op grond van de Participatiewet in het voorjaar van 2015 ter besluitvorming aan te bieden. De verordeningen, die op grond van de Wet Maatregelen WWB voor 1 januari 2015 moeten zijn vastgesteld, de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Olst-Wijhe en de Verordening tegenprestatie Participatiewet Olst-Wijhe, worden gelijktijdig met de besluitvorming over het Beleidskader Participatiewet aangeboden.

Beslispunt:

De verordeningen op grond van de Participatiewet in het voorjaar van 2015 ter besluitvorming aanbieden.

Er wordt voorgesteld om in het najaar van 2016 een eerste evaluatie uit te voeren van dit Beleidskader Participatiewet aangezien de bijbehorende vastgestelde verordeningen dan een jaar in werking zijn. Tevens kunnen dan de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek onder de klanten, die een uitkering ontvangen in het kader van de Participatiewet worden meegenomen. Dit onderzoek wordt namelijk voor de zomer van 2016 afgerond.

Beslispunt:
Het Beleidskader Participatiewet in het najaar van 2016 evalueren.

DRAAGVLAK

Al vanaf de beleidsvoorbereiding is de Cliëntenraad WWB betrokken bij de totstandkoming van het voorliggende Beleidskader Participatiewet. In de vergadering van augustus hebben zij een algemene toelichting gekregen over de inhoud van de Participatiewet en konden zij aangeven of zij nog onderwerpen misten. In de vergadering van september is een concept van het Beleidskader met hen besproken en zijn er tal van vragen beantwoord. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid, dat zij in samenwerking met de Wmo Adviesraad Olst-Wijhe een formele inspraakreactie met opmerkingen, aanvullingen en vragen hebben gegeven. Deze inspraakreactie inclusief onze reactie erop is bij dit voorstel gevoegd. Naar aanleiding van de inspraakreactie is er op een aantal onderdelen in het Beleidskader een nadere toelichting gegeven.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Zie inleiding en paragraaf 2.4 van het Beleidskader Participatiewet.

AANPAK/UITVOERING

Als u instemt met dit voorstel dan wordt er vanaf 2015 uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid.

VOORSTEL

Er wordt voorgesteld om in te stemmen met het Beleidskader Participatiewet 2015-2018, de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Olst-Wijhe en de Verordening tegenprestatie Participatiewet Olst-Wijhe. Daarnaast wordt voorgesteld om de oplossingsrichting om structureel een budget van € 80.000 van de post Woonvoorzieningen over te hevelen ten behoeve van de dienstverlening van de WEZO te betrekken bij de afwegingen bij het vaststellen van de begroting en het meerjarenperspectief 2015-2018.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe
de secretaris de voorzitter

A. (Arie) Oeseburg

A.G.J. (Ton) Strien

Informatie in te winnen bij:
Michel Bruggeman
Doorkiesnummer: 0570-568142

Nr.	2014/
Onderwerp	Besluit tot het vaststellen van het Beleidskader Participatiewet 2015-2018

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.14 oktober 2014, nr. 2014/ ;

gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a, en gelet op artikel 8a, eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet, artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

besluit:

1. het Beleidskader Participatiewet 2015-2018 vast te stellen;
2. om structureel een budget van € 80.000 van de post Woonvoorzieningen over te hevelen ten behoeve van de dienstverlening van de WEZO en daarvoor de ...^{de} begrotingswijziging 2015 vast te stellen;
3. de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Olst-Wijhe vast te stellen;
4. de Verordening tegenprestatie Participatiewet Olst-Wijhe vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d.
De raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien